

Skauting

DUBEN 1992
ROČNÍK 30
CENA 6,— Kčs

8

Foto Ladislav Sitenský

Oznámení o konání V. valného sněmu ČESKÉHO JUNÁKA - SVAZU SKAUTŮ A SKAUTEK

Ústřední rada Českého Junáka - svazu skautů a skautek v souladu s článkem VIII/12

Stanov oznamuje, že V. řádný valný sněm se bude konat

ve dnech 25. - 26. dubna 1992 v Praze.

Ústřední rada ČJ-SSS

Kurs pro rovery 1992

Roverský program patří stále k otevřeným otázkám našeho hnutí. V určitém věku řada chlapců i děvčat opouští naše oddíly - většinou proto, že jim program již nevyhovuje, při vedení oddílu se neuplatní a rozhod bývá mnohdy spojen s různými neshodami. Chtěli bychom tomu zabránit a vytvořit vhodný program pro věkovou kategorii 14 - 19 let.

V minulém roce jsme organizovali kurs LS pro rovery ve Smržové v jižních Čechách. Obdobný kurs chceme připravit i v letošním roce.

Na programu budou:

- obsahová náplň i metody roverské činnosti v našich podmínkách,
- hledání životního stylu v dospívání,
- vzájemné seznámení zájemců o roverskou výchovu,
- vytvoření základu skupiny, která se bude věnovat roverskému programu.

Po obsahové stránce kurs zachytí:

- myšlenkové základy skautingu,
- sebezpznávací techniky jako předpoklad poznávání dětí i dospívajících,
- různé formy roverského programu,
- kulturní a přírodní programy,
- roverské hry,
- miniškoly manažerství a současné rodiny.

Program kursu bude náročný po stránce myšlenkové i fyzické. Bude se konat od 21. do 30. srpna 1992 na jedné skautské boudě v Krkonoších. Zájemci se ohlásí (jméno, adresa, datum narození, skautské zkušenosti) písemně náčelnictvu chlapeckého kmene. Další informace budou zaslány včas všem zájemcům.

Miloš Zapletal

Václav Břicháček

Malá skupinka složená ze 4 skautek a dvou vedoucích z Prahy se na přelomu července a srpna vydala na pozvání WAGGS do Anglie na mezinárodní skautský tábor.

Z Prahy jsme odjely autobusem. V Londýně nás čekala jedna z anglických skautek, sestra Judith Carruthers, a po dva dny jsme byly jejími hosty v Londýně. Když jsme později někomu vyprávěly, co všechno jsme v Londýně díky Judith a jejímu manželovi stihly, nechtěl věřit svým uším. Byla to vlastně všechna proslavená místa, která jsme do té doby znaly jen z učebnic angličtiny.

Po dvou dnech jsme nastoupily opět do autobusu a cestovaly šest hodin do kraje války ruží, do přímořských lázní Blackpool. Odtud nás odvezla sympatická táborová dívka na Guy's Farm nedaleko Lancasteru, kde byl tábor. Zapůsobil na nás zpočátku velmi podivně, protože se skládal z nejruznějších typů a tvarů stanů bez podlažek. Spalo se na zemi a každý měl svůj kus gumy, tzv. "grownsheet", což byla vlastně soukromá podlažka. Tak vypadá většina

anglických skautských táborů, protože trvají pouze 1 týden.

Název tábora TOG 91 byl zkratkou anglického slova together - společně. Jedním z bodů táborového řádu bylo: "Buď hodně veselá a udělej si spoustu nových přátel." Mezinárodní tábor jsme si představovaly tak, že se tam sejdou skupinky skautek z různých zemí, ale bylo to trochu jinak. Většina děvčat byly anglické skautky a byly rozděleny do 7 menších táborů asi po 30 lidech. Každý tábor měl název po některém státu a zahraniční hosté do nich byli rozděleni.

Byly tu skautky z Jihoafrické republiky, Ke- ni, Tchajwanu, Egypta a Československa, ale také Larisa z Litvy a Táňa z Moskvy. Larisa chce doma vést světlušky, a tak sbírala zkušenosti.

Program tábora byl zaměřen a organizován tak, aby:

- a) bylo hodně příležitostí k navazování osobních kontaktů,
- b) abychom se co nejvíce dozvěděly o kraji, ve kterém táboříme, a jeho zvyčích. Každý den byl zasvěcen nějaké činnosti, při které se jednotlivé tábory střídaly. Byla to třeba lukostřelba a jízda na koni, plavání a kuželky, návštěva na farmě, den dovedností, kdy si každý mohl vyrobit spoustu pěkných malých dárek a suvenýrů. Při "lancashirském" dnu jsme se mohly seznámit s krajovými jídl, hrami a tanci a všechno si v praxi vyzkoušet.

Jeden večer byl věnován tomu, aby zahraniční skautky předvedly něco z toho, jak se lidé baví v jejich zemi. Měly jsme z toho docela strach, ale nakonec jsme zaznamenaly poměrně velký úspěch s polkou, čardášem, jedním "kameňákem"

od táborových ohňů a pohybovou písničkou Kdo jsi kamarád, tak poď si s námi hrát. Tu jsme pak musely všechny učít.

Po skončení tábora jsme ještě týden zůstaly v rodinách některých anglických skautek. Některé z nás měly to štěstí, že se podívaly na jedno z nejzajímavějších přírodních míst v Anglii, Lake District (kraj jezer). Určitě ho znáte z knížek Arthura Ransomeho.

A co se nám líbilo nejvíce? To se nedá dost dobře říct, protože toho bylo moc, ale přece jen o jedné věci by bylo dobré se zmínit. Za celé tři týdny pobytu v Anglii - na různých místech - jsme se nesetkali s tím, že by lidé byli k sobě navzájem nebo ke svému okolí bezohlední, neurvalí, neochotní, že by se hádali. Ba i v nočním přeplněném londýnském autobuse vládla pohoda. Všichni všude byli slušní, klidní a příjemní, dospělí i děti. Většina dětí nám sice připadala dost rozmazlená, ale v tomhle ohledu se jim nedalo nic vytknout. Asi bychom se všichni měli začít snažit chovat se jinak, než jsme zvyklí. Týden v rodinách rychle uběhl a nám už zbývala jenom dlouhá cesta domů.

Hana Končíková

Středisko PSOHLAVCI HRANICE 708-05 pořádá v sobotu 23. 5. 1992 již 10. ročník pochodu Moravskou branou:

"HRANICKÁ 25"

Pochod bude na trasách 12 a 25 km krásným prostředím Moravské brány a okolím Hranic s možností navštívit Zbrašovské aragonitové jeskyně.

Start je v 7.30 h od základny střediska v Hranicích u Karnoly.

Zveme k účasti skauty a skautky odevšad. Po předchozí dohodě možnost noclehu ve vlastních spacácích v omezeném množství. Bližší informace podá vůdce střediska:

Pavel Bartošek,

Havlíčková 343, 753 01 Hranice

Ve čtvrtek 13. února 1992 ve věku 68 let uprostřed obětavého plnění skautské služby nás náhle opustil bratr

Otakar Fischer

(podplukovník v. v.), vůdce Slezské lesní školy, Oblastní zpravodaj LŠ a člen Okresní rady Junáka v Opavě. Umrtním bratra Otyše ztrácí slezský region obětavého a fundovaného činovníka, za kterého budeme velmi obtížně hledat náhradu.

Kdož jste jej znali, věnujte mu tichou vzpomínku.

Okresní rada Junáka v Opavě
a Instruktorský sbor
Slezské lesní školy

Také trestáte?

Při nejrůznějších kursech i v debatách slychám otázku, jak dítě potrestat - když zlobí, je neukázněné, přijde pozdě, nemá ve stanu uklizeno apod. Je zajímavé, že jen výjimečně se objeví otázka, jak děti pochválit či odměnit. Je to asi obecnější postoj - všimneme si toho, co nefunguje, je v nepořádku, nedaří se. Co se zdařilo a dobře funguje, zdá se nám samozřejmé a nestaráme se o to, kdo to "zařídil".

Jako výběrová organizace máme vždy k dispozici krajní prostředek - dítě z oddílu vyloučit. Je to zásah výjimečný a použitelný právem pouze tehdy, jestliže jsme již vyčerpali ostatní prostředky nebo když zjistíme, že dítě se dostalo do oddílu omylem a styl skautské výchovy se pro ně nehodí. I v takovém krajním případě je však třeba postupovat taktně, klidně a s rozvahou: Rodiče by měli být řádně informováni o důvodech našeho rozhodnutí.

Uvažujeme však o běžném chodu oddílu. Nevystačíme se stereotypními metodami výchovy - každé dítě je neopakovatelnou osobností a také vůdce uskutečňuje skautský program podle vlastních zkušeností a osobních vlastností. Budeme dnes tedy uvažovat spíše o trestání a o odměnách až někdy jindy.

Bohužel platí, že v Čechách jsou děti až příliš často trestány. Škola neustále pátrá po tom, co Pepíček ještě neumí, a potrestá ho pátkou (žákovské knížky už snad definitivně odesly). Nikoho nenapadne všimnout si, co Pepíček již umí, ocenit to a tím ho povzbudit. Také si všimneme maminek s dětmi na hřišti - většinou samý zákaz, samé trestání a jen málo pochvaly. A i ve světě dospělých - opět samé zákazy, strohé a bez vysvětlení, snad jen s uvedením výše pokuty. Zkusme tedy v našich oddílech záměrně tresty omezovat a zaměřovat se více na ocenění výkonu, dobrého úmyslu, velké snahy či vzájemné pomoci a spolupráce.

Jestliže však přece jen trestáme, pak mějme na paměti několik skutečností.

1. Trest musí být srozumitelný. Více, které nepochopí, proč je káráno, je nutné uvedeno do zmatku a výchovný smysl trestu zmizí. Naopak se vytváří pocit bezradnosti. I u skautů je to podobné, jen častěji se stane, že si vzniklou situaci vysvětlí jinak, než byla míněna.

2. Trest musí být úměrný činu. Velký trest za malý přestupek je výchovný omyl, a to hlavně tehdy, když podobně je "oceněn" mnohem větší projev nekázně.

3. Trest musí být úměrný věku a zralosti dítěte. U oddílu s velkou tradicí můžeme být snad přísnější než v oddíle začínajícím.

4. Budme důslední! Jestliže jedno dítě je potrestáno a za dva dny se totéž přejde mlčením, pak děti nevědí, jak se mají chovat, případně si nedůslednost vysvětlí tím, že různým dětem můžeme různým metrem. Také činovníci by měli být domluveni a postupovat v podobných situacích stejně - jiné hodnocení vůdcem a jiné jeho zástupcem může být nebezpečné.

5. Uvažujeme i v širších souvislostech. Pošleme-li táborového šmudlu znovu k mytí, většinou mu to nevaadí, pošleme-li však chlapce čistotného, může to považovat za mnohem výraznější pokárání.

6. Snažme se, aby tresty, ale i odměny postihovaly všechny členy oddílu. Jinak vznikne riziko, že vychováváme primadony a naopak děti s pocitem méněcennosti či různé Černé Petry, na které se vše svede.

7. Nenechme se vtáhnout jako soudci mezi dva chlapce či dvě družiny, když neznáme, o čem šlo, jak konflikt vznikl - snadno rozhodneme nešťastně. Je asi lepší potrestat oba stejným dílem a rovnou říci, že nejsme vyšetřovatelé.

Jsou ovšem tresty, kterým bychom se měli vyhýbat:

1. Netrestejme "manifestačně" před nastoupeným střídiskem - to bývá velmi ponižující či zesměšňující. A vlastně tím ponižujeme i sami sebe.

2. Vyhýbejme se trestu bez vysvětlení, proč jej ukládáme.

3. Nepoužívejme výhrůžky, o kterých víme, že je asi nesplníme ("Ještě jednou a jedeš z tábora domů").

4. Trest, který postaví vedoucího proti celému oddílu: Na závodech prohrajeme, i když se všichni snažili ze všech sil a vůdce dá své zklamání tvrdě najevo ("Takový oddíl jsem nikdy nechtěl mít") a neuvažuje, zda sám oddíl dobře připravil a zda je výčitka namístě.

5. Nejtěžším trestem bývá odmítnutí druhého. Když družina prohlásí "My tě nechceme" či si vůdce přestane některého dítěte všimnat ("Je pro něj jako vzduch"), bývá to trest nejtěžší - alespoň pro většinu dětí. Pozor na to!

A ještě o trestu, který je uložen ve hněvu či pod vlivem jiných silných emocí: Bývá často neuvážený, nepřiměřený a ve svých důsledcích může vést k negativním důsledkům jak pro dítě, tak pro vůdce. Pokud se ovládneme, pak je třeba počkat, až hlava vychladne. Pokud emoce převládí, pak alespoň dodatečně vše promysleme a nebojme se říci "Zmýlil jsem se, promiň". To je veliké umění, které svědčí o vyzrálosti dospělé osoby.

Na závěr ještě jednou - nepřehánějme tresty, je jich dnes kolem nás příliš mnoho, a zbytečně je nerozmnožujeme. Pochvaly bývají mnohem účinnější - alespoň ve většině případů. Stará pedagogická moudrost říká: Veď dítě tak, aby dělalo vše správně - a pak je pochval. Vyhýbej se tomu, aby dítě dělalo něco špatně a tys je musel trestat. Ale ono se to mnohdy nepodaří ani zkušenému vůdci...

Václav Břicháček

Dne 8. 1. 1992 zemřela ve Švýcarsku Anne-Marie Rollierová. Redakce otiskuje vzpomínku na ni od MUDr. Č. Jungmannové-Litochlebové, která vedla v letech 1945 - 1948 oddíl neslyšících skautek v Praze a měla možnost s ní krátkou dobu pracovat v roce 1947, kdy se zúčastnila mezinárodní konference vůdčích handicapovaných dětí ve Švýcarsku.

Anne-Marie Rollierová patří k těm vzácným lidem, kteří žijí jen proto, aby nemocné a postižené děti mohly prožívat stejné radosti, jako mají dnes děti zdravé. Proto se zapojila do skautského hnutí.

Své skautské jméno Bolet (hříbek) dostala zřejmě pro krásné hnědé vlasy, hladce sčesané do uzlu, a výrazné hnědé oči, které se s úsměvem a porozuměním dívaly na svět. Ani bryle jim neubraly na výraznosti. Ovalný obličej s růžovými tvářemi a ústy, která měla stále blízko k úsměvu, vysoká postava, sportovní typ, zvukový hlas. Švýcarka, zamilovaná do hor a zvláště do Leysinu, kde prakticky prožila celý svůj život. Možná, že jste jméno Rollier četli v jedné z kapitol "Bojovníků se smrtí" od P. de Kruiſa. Profesor Rollier, který místo operací léčil kostní tuberkulózu (samozřejmě ještě před objevením antibiotik) po bytem v horách a klidem, byl tatínkem Bolet. A tak Anne-Marie měla možnost vidět zblízka děti, které na lůžku trávily týdny a měsíce. Nemocné děti měly v sanatoriu svou školu se zvláštním pořádkem. Za těmi, které musely ležet, učitelé docházeli. A tyhle děti se staly členy a členkami skautských oddílů. Prála bych vám vidět, s jakým zájmem se učily, hrály si, dokonce i "lancily" na svých lůžkách, samozřejmě jen pohyby těch částí těla, které se pohybovat smýly. Pro tyhle děti byl největším štěstím "tábor" uspořádaný na konci školního roku. Byl to vlastně jenom jednodenní výlet. V předvečer všichni vedoucí odjeli na velikou louku poblíž Leysinu. Na ráno bylo nutno zbudovat stěchu proti horskému slunci, popřípadě proti dešti. Zatloukli jsme kůly, upevnili lany, přetáhli plachtami. Kromě hlídky jsme se pak vrátili domů. Jaké bylo naše překvapení, když jsme ráno našli část přístřešku ve tvaru U, jehož nejdelší stěna měřila více než 20 metrů, rozbořenou. Kdo to mohl provést? Vít určitě ne, ten nebyl. Lidé? Kdepak, to nepadalo v úvahu, byli jsme ve švýcarských Alpách. Bylo tu stádo pasoucích se krav, které večer sestoupily na planinu, vybranou pro tábor. Škodu se podařilo napravit dřív, než nákladními i osobními auty byly dopraveny děti ze sa-

natorií/začal "táborový" program. Zpívalo se, družiny soutěžily mezi sebou v hrách i scénkách, které si děti dlouho před táborem připravovaly. Nikdy předtím, a myslím, že ani později, jsem neviděla tolik radosti.

Bezprostředně po tomhle slavném dnu jsem zažila další překvapení na táboře, kde se soustředily děti postižené vývojovými vadami, většinou s deformovanými končetinami nebo vadami páteře, samy pohybu schopné, jiné pouze s pomocí, některé dokonce odkázané na invalidní vozík. Byla to děvčátka ze Švýcarska, která byla členkami oddílů "eclairseuses malgré tout" ("skautky přese všechno"). Některá se mohla účastnit schůzek, některá si s vedoucími jen dopisovala, podle svých možností. Tábor byl také v Leysin, v jednom z dřevěných norských domků. Žilo se normálním táborovým životem, děti se podle svých možností účastnily vaření, nákupu i úklidu. Přestože jsem s dětmi několik dní již žila, byla jsem překvapena plánem na polodenní pěší výlet do lesa nad chatou, kde děti měly soutěžit ve vaření polévky na polním ohništi. Postupovaly jsme pomalu, ale děvčata byla ohromná, jak dovedla ještě pomáhat druhým, každá sama určitým způsobem handicapovaná. Došli jsme na určenou lesní mytínu, družiny se daly do práce. Děti, které byly schopné samostatné chůze, šly na dříví, ty, které nemohly chodit, připravovaly ohniště, jak se to dříve teoreticky naučily. Čtyři ohniště zapálily a už se připravovala polévka. Ten večer se usínalo sladce, družiny zvládly všechny. A ukolébavka, kterou Bolet vždycky po uložení dětí končila den, byla ještě hezčí než jindy.

Jak se s lety měnil svět a našťáště ubývalo tuberkulózy, protože se děti proti ní očkovaly hned po narození a začala se léčit Streptomycinem, Rollierova škola slunce začala sloužit dětem nervově nevyrovnaným a sanatoria pro dospělé byla přeměněna na ústavy rehabilitační. Anne-Marie Rollierová nepřestala však pečovat o děti vyřazené z normálního života. V Leysin pořádala sportovní podniky, např. lyžařské závody pro nevidomé již před 20 lety. Letos v lednu se uzavřel její plodný život. Zůstává však vzorem pro všechny svou neúnavností, odvahou, vynalézavostí a houževnatostí ve snahách začlenit handicapované děti do normálního života a dát jim co nejvíce radosti. Ten, kdo měl to štěstí vidět ji v její práci, nikdy na ni nezapomene.

Mirka

PŘED SNĚMEM • PŘED SNĚMEM

Z činnosti studijně výchovného odboru

SVO pracoval především prostřednictvím svých šesti skupin, jejichž dílčí zprávy si můžete přečíst v našem časopise:

skautská praxe a táboření (viz Skauting č. 8), skautská přírodověda a ekologie (č. 7), skautské zdravotnictví (č. 7), skautská kultura (č. 7) a skautská tělovýchova (č. 8). Další skupiny (skautská informatika, skautské specializace: vodáci, letci, junácké hildky, koordinace věkových kategorií) se na efektivní práci teprve připravovaly (skupinu skautské informatiky zatím velmi přínosně doplňuje na SVO nezávislý útvar SIC).

Hlavním výsledkem práce všech šesti základních skupin SVO je především elaborát "Koncepte a obsah moderní skautské výchovy - příprava podkladů pro jednání 5. sněmu", který je návrhem konceptu a obsahu výchovné práce v nejbližší budoucnosti. Tento elaborát byl předložen k diskusi jednak jako celek, jednak - jako struktura požadavků - prostřednictvím bulletinu Junák hlásí č. 6 - věkově i tematicky koordinovaný soubor požadavků na všechny členy našeho hnutí, stopami a hvězdami včítat a světlušek počínaje a požadavky na instruktory lesních škol konče. Po úpravě podle závěrů z předsněmové diskuse (viz i okruh III Stanoviska NChK k základním problémům našeho hnutí) bude tento elaborát východiskem pro přepracování současných stezek, vůdcovských zkoušek, instruktorských kolokvií ap. - samozřejmě dle rozhodnutí příslušných náčelnictev. Dosavadní podklady totiž částečně zastaraly, nezahrnují některé potřebné novinky, nejsou dostatečně koordinované tematicky ani co do své přiměřenosti příslušným věkovým kategoriím členů aj.

Kromě tohoto zásadního elaborátu některé skupiny SVO připravily i návrhy pro řešení úkolů plynoucích z přihlášky ČJ do kursu MŠMT (Sociální ochrana zdravotně postižených dětí a mládeže, Zájmová činnost - výchova mimo vyučování, Program zapojení mladé generace do obnovené občanské společnosti, Podpora aktivit mládeže při ochraně přírody a životního prostředí).

V závěrečném období před 5. sněmem (zhruba od února 1991) se práce SVO soustředila na pomoc při přípravě předsněmovní diskuse NChK (návrh konceptu a hlavních problémových okruhů, vyhodnocování předsněmovní diskuse, formování "Stanoviska..."). Součástí těchto prací byl i návrh perspektivního edičního plánu, jímž by se dosadvali výsledky prací SVO (ale i dalších orgánů ústředí) konkrétně promítly do potřeb praxe ("knihovny včítat, junáků, roveřů, vůdců, specializovaného skautingu, instruktorů, OS").

Na naposled zmínovaných pracích se zejména intenzívně podílela první skupina SVO (historie - idea - teorie skautingu), která v našem časopise samostatnou zprávu zatím nepředkládala. Budiž tento příspěvek jistou náhradou s tím, že doplníme:

- historická sekce SVO (později pracující jako zcela nezávislá historická komise) předložila důkladný rozbor činnosti ČJ v období 1968 - 70,

- řadu dalších prací členů Skautingu již znají z pera V. Břicháčka, V. Kopřivy, J. Pfeifferové, J. Zajíce, níže podepsaného a dalších.

Eduard Pachman

Přehled delegátů V. valného sněmu Českého Junáka

z MRJ, ORJ A OKRESŮ — PODLE OKRESŮ A KMENŮ.

(klíč = 1 delegát za 3 oddíly, podle registrace k 20. 6. 1991)

	ORGANIZAČNÍ ČÍSLO MRJ, ORJ OKRES / OBVOD	CELKEM ODDÍLŮ	CELKEM DELEGATŮ	CHK			DK			KD – OS			POČET DEL. Z REZ. ODD.
				POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	POČET DEL.
000	Praha	445	170	217	81		146	57		82	25		7
100	Střední Čechy	481	180	221	82		179	66		81	23		9
200	Jižní Čechy	298	112	134	51		116	44		48	13		4
300	Západní Čechy	349	134	165	62		121	48		63	18		6
400	Severní Čechy	347	131	166	62		120	48		61	17		4
500	Východní Čechy	669	245	295	106		272	99		102	31		9
600	Jižní Morava	685	253	319	116		254	95		112	33		9
700	S. Morava a Slezsko	573	207	279	101		208	76		86	25		5
	Čechy	2589	972	1198	444		954	362		437	127		39
	Morava a Slezsko	1258	460	598	217		462	171		198	58		14
	CELKEM	3847	1432	1796	661		1416	533		635	185		53

PŘED SNĚMEM • PŘED SNĚMEM • PŘED SNĚMEM

ORGANIZAČNÍ ČÍSLO MRJ, ORJ OKRES / OBVOD	CELKEM ODDILŮ	CELKEM DELEGÁTŮ	CHK			DK			KD - OS			POČET DEL. Z REZ. ODD.
			POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	POČET ODD.	REZERVA ODD.		
000 Praha – město PRJ	445	170	217	80	1	146	56	1	82	24	1	7
001 Praha 1 ORJ	21	9	10	3	1	5	1	2	6	2		1
002 Praha 2 ORJ	56	20	24	8	1	20	6	2	12	4		
003 Praha 3 ORJ	32	12	16	5	1	9	3	1	7	2	1	
004 Praha 4 ORJ	62	21	35	11	2	21	7	1	6	2		
005 Praha 5 ORJ	42	17	18	6	1	17	5	2	7	2	1	1
006 Praha 6 ORJ	60	22	24	8	1	22	7	1	14	4	2	1
007 Praha 7 ORJ	25	10	12	4	1	8	2	2	5	1	2	1
008 Praha 8 ORJ	45	17	24	8	1	12	4	1	9	3		
009 Praha 9 ORJ	25	10	14	4	2	7	2	1	4	1	1	1
010 Praha 10 ORJ	63	23	32	10	2	21	7	1	10	3	1	1
011 Praha 11 ORJ	14	6	8	2	2	4	1	1	2	2	1	
100 Střední Čechy	481	180	211	82		179	66		81	23		9
101 Benešov ORJ	24	10	9	3	1	10	3	1	5	1	2	1
102 Beroun ORJ	31	12	15	5	1	11	3	2	5	1	2	1
103 Kladno ORJ	35	13	18	6	1	11	3	2	6	2		
104 Kolín OR	68	24	29	9	2	26	8	2	13	4	1	1
105 Kutná Hora ORJ	34	13	14	4	2	14	4	2	6	2		1
106 Mělník ORJ	38	14	22	7	1	11	3	2	5	1	2	1
107 Mladá Boleslav ORJ	42	16	21	7	1	15	5	1	6	2		
108 Nymburk ORJ	50	18	22	7	1	20	6	2	8	2	2	1
109 Praha – východ ORJ	46	17	19	6	1	17	5	2	10	3	1	1
110 Praha – západ ORJ	35	13	14	4	2	15	5	1	6	2		
111 Pílsram ORJ	51	19	27	9	1	18	6	1	6	2		
112 Rakovník ORJ	27	11	11	3	2	11	3	2	5	1	2	2
200 Jižní Čechy	298	112	134	51		116	44		48	13		4
201 České Budějovice ORJ	59	21	28	9	1	19	6	1	12	4		
202 Český Krumlov ORJ	28	11	14	4	2	10	3	1	4	1	1	1
203 Jindřichův Hradec ORJ	49	18	22	7	1	19	6	1	8	2	2	1
204 Pelhřimov ORJ	20	8	9	3	1	7	2	1	4	1	1	
205 Písek ORJ	36	14	18	6	1	13	4	1	5	1	2	1
206 Prachovice ORJ	20	8	9	3	1	8	2	2	3	1		

ORGANIZAČNÍ ČÍSLO MRJ, ORJ OKRES / OBVOD			CELKEM ODDILŮ	CELKEM DELEGÁTŮ	CHK			DK			KD – OS			POČET DEL. Z REZ. ODD.
					POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	
207 Strakonice ORJ	23	9	9	3	1	10	3	1	4	1	1			
208 Tábor ORJ	63	23	25	8	1	30	10	1	8	2	2		1	
300 Západní Čechy	349	134	165	62		121	48		63	18			6	
301 Domažlice ORJ	28	11	12	4	1	11	3	2	5	1	2		1	
302 Cheb ORJ	32	12	17	5	2	10	3	1	5	1	2		1	
303 Karlovy Vary ORJ	42	16	22	7	1	12	4	1	8	2	2		1	
304 Klatovy ORJ	34	13	16	5	1	14	4	2	4	1	1		1	
305 Píseň – město MRJ	70	26	36	12	1	21	7	1	13	4	1			
306 Píseň – jih ORJ	25	10	9	3	1	9	3	1	6	2				
307 Píseň – sever ORJ	35	13	14	4	2	15	5	1	6	2				
308 Rokycany ORJ	34	13	16	5	1	12	4	1	6	2				
309 Sokolov ORJ	37	14	17	5	2	12	4	1	8	2	2		1	
310 Tachov ORJ	13	6	6	2	1	5	1	2	2	2	1			
400 Severní Čechy	347	131	166	62		120	48		61	17			4	
401 Česká Lípa ORJ	37	14	18	6	1	12	4	1	7	2	1			
402 Děčín ORJ	34	13	16	5	1	12	4	1	6	2				
403 Chomutov ORJ	20	8	10	3	1	6	2	1	4	1	1			
404 Jablonec nad Nisou ORJ	32	12	15	5	1	12	4	1	5	1	2			
405 Liberec ORJ	81	29	41	13	2	27	9	1	13	4	1		1	
406 Litoměřice ORJ	43	15	20	6	2	17	5	2	6	2				
407 Louny ORJ	25	10	12	4	1	10	3	1	3	1				
408 Most ORJ	23	9	12	4	1	7	2	1	4	1	1			
409 Teplice ORJ	31	12	14	4	2	9	3	1	8	2	2		1	
410 Ústí nad Labem ORJ	21	9	8	2	2	8	2	2	5	1	2		2	
500 Východní Čechy	669	245	295	106		272	99		102	31			9	
501 Havlíčkův Brod ORJ	74	26	34	11	1	33	11	1	7	2	2			
502 Hradec Králové ORJ	22	9	9	3	1	8	2	2	5	1	2		1	
503 Chrudim ORJ	69	25	30	10	1	26	8	2	13	4	1		1	
504 Jičín ORJ	40	15	17	5	2	17	5	2	6	2			1	
505 Náchod ORJ	81	29	38	12	2	33	11	1	10	3	1		1	
506 Pardubice ORJ	70	25	28	9	1	31	10	1	11	3	2		1	
507 Rychnov n. Kněžnou ORJ	50	18	21	7	1	22	7	1	7	2	1			

Skupina pro skautskou tělovýchovu

Sedmá skupina SVO při NChK zpracovala problematiku tělesné výchovy ve skautském hnutí. Výsledkem této práce bylo vymezení hlavního úkolu, který by měl především spočívat v rozvíjení a udržování tělesné zdatnosti na základě moderních poznatků v tělesné výchově. Využívat základních jednoduchých motorických testů s důsledným respektováním věkových kategorií. Pohybové dovednosti a schopnosti dále rozvíjet na základě odborné znalosti vůdců, rádců i řadových skautů s přihlédnutím k přiměřenému využití prostředí (tělocvična, hřiště, příroda).

Rozvíjet další pohybové aktivity, které jsou dnes běžné nejen ve světě, ale i u nás (např. ningo, lakros, skateboard apod.). Vycházet ze zkušenosti celosvětového hnutí Sport For All - Sport pro všechny. Dodržovat a přesně dbát bezpečnostních předpisů vydaných zdravotní komisí Junáka a tím pochopitelně i metodiky jednotlivých tělovýchovných aktivit.

Celý tento nový systém tělesné výchovy ve skautingu je především systémem otevřeným s možností dalšího rozvíjení. Specifické disciplíny by pak měly kulminovat v odborných, které by se neměly zaměřovat jen na praktickou, ale též na teoretickou, metodickou a organizační část tělesné výchovy.

Pro zdokonalení "specialistů" ve skautské tělesné výchově by se měly organizovat speciální kurzy.

Závěrem bychom chtěli vymezit základní body:

1. Rozvíjení a udržování tělesné zdatnosti a dovednosti.
2. Znalost základů teorie tělesné výchovy.
3. Problematika fyzické zátěže. Věkové kategorie.
4. Bezpečnost v tělesné výchově.
5. Výběr a využití prostředí pro tělesnou výchovu.
6. Základy didaktiky.
7. Organizace a hodnocení činností v tělesné výchově.
8. Základy sportů.

Jirka Toncar

Skupina NChK táboření a skautská praxe

O skupině se v pravém smyslu slova nedá hovořit. Její řádné ustavení zkomplikovala situace ve studijně výchovném odboru a některé další skutečnosti. Přesto se však zájemci o práci v této skupině (br. Pražák, br. Janík) významně podíleli na vytváření nového výchovného systému. Br. Janík organizoval každoroční porady oblastních výchovných zpravodajů. V průběhu prázdnin jsme navštívili mnoho skautských táborů. Z poznatků a postihů na táborech 1990 a 1991 sepsali br. Janík a br. Zachariáš sborník "Tábory 1991" (cesta tohoto sborníku ke čtenáři není, proti původnímu předpokladu autorů, tak jednoduchá).

Skupina vytvořila základ archivu táborových hlášení a zpráv o prázdninové činnosti. Iniciovala také "Projekt Šumava", který se začíná, byť v poněkud jiné podobě, uskutečňovat péčí šumavských skautů a skautek.

Jiří Zachariáš

Foto Stanislava Perlinová

ORGANIZAČNÍ ČÍSLO MRJ, ORJ OKRES / OBVOD	CELKEM ODDÍLŮ	CELKEM DELGATŮ	CHK			DK			KD - OS			POČET DEL. Z REZ. ODD.
			POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	POČET ODD.	POČET DEL.	REZERVA ODD.	
508 Semily ORJ	37	14	17	5	2	14	4	2	6	2		1
509 Svítavy ORJ	43	16	18	6		18	6		7	2	1	
510 Trutnov ORJ	48	18	19	6	1	21	7		8	2	2	1
511 Ústí nad Orlicí ORJ	84	30	38	12	2	34	11	1	12	4		1
520 Hradec Kr. - město MRJ	51	20	26	8	2	15	5		10	3	1	1
600 Jižní Morava	685	253	319	116		254	95		112	33		9
601 Blansko ORJ	30	12	16	5	1	10	3	1	4	1	1	1
603 Brno - venkov ORJ	78	28	39	13		25	8	1	14	4	2	1
604 Břeclav ORJ	33	13	13	4	1	15	5		5	1	2	1
605 Zlín ORJ	83	29	36	12		32	10	2	15	5		
606 Hodonín ORJ	39	15	20	6	2	14	4	2	5	1	2	2
607 Jihlava ORJ	25	10	12	4		9	3		4	1	1	
608 Kroměříž ORJ	42	16	17	5	2	18	6		7	2	1	1
609 Prostějov ORJ	32	12	17	5	2	10	3	1	5	1	2	1
610 Třebíč ORJ	58	21	25	8	1	24	8		9	3		
611 Uherské Hradiště ORJ	40	15	17	5	2	16	5	1	7	2	1	1
612 Vyškov ORJ	29	11	15	5		9	3		5	1	2	
613 Znojmo ORJ	17	7	8	2	2	6	2		3	1		
614 Žďár nad Sázavou ORJ	35	13	15	5		14	4	2	6	2		
620 Brno MRJ	144	51	69	23	1	52	17	1	23	7	2	1
700 Severní Morava a Slezsko	573	207	279	101		208	76		86	25		5
701 Bruntál ORJ	29	11	13	4	1	11	3	2	5	1	2	1
702 Frýdek - Místek ORJ	58	21	28	9	1	22	7	1	8	2	2	1
703 Karviná ORJ	35	13	18	6		12	4		5	1	2	
704 Nový Jičín ORJ	53	19	27	9		19	6	1	7	2	1	
705 Olomouc ORJ	106	37	51	17		41	13	2	14	4	2	1
706 Opava ORJ	36	14	20	6	2	10	3	1	6	2		1
708 Píseň ORJ	37	14	18	6		14	4	2	5	1	2	1
709 Šumperk ORJ	92	32	42	14		37	12	1	13	4	1	
710 Vsetín ORJ	56	20	26	8	2	21	7		9	3		
770 Ostrava Ostr. RJ	71	26	36	12		21	7		14	4	2	

Foto Milan Koranda

Tábor se stany týpí

Když náš oddíl Neskenon - pražská Trojka před 20 lety poprvé nahradil podsady indiánskými stany, zbudovali jsme tábor tak, jak jsme byli zvyklí: uprostřed kruhu stanů přerušeno branou stál stožár, stany se tiskly těsně jeden vedle druhého. Brzy jsme začali cítit, že to není to pravé a v dalších letech vzhled našich táborů doznával podstatných změn (o tom jsem se zmínil již v článku na podzim).

Pobyt v týpí však působil i na naše myšlení - týpí přestalo být pro nás jen druhem stanu, ale stalo se nám motivací pro specifický styl táboření, v němž jsme spojili skautskou výchovu s určitou indiánskou volností.

Náš styl je určitým kompromisem, který trochu mění vžitá skautská pravidla, i když na druhé straně má pochopitelně daleko do důslednosti českých "Euroindiánů". Léta však tento styl už dobře funguje v několika oddílech. Proto se teď pokusím popsat jeden den na táboře našich "indiánských skautů".

Budíček nehrajeme na polnici, její zvuk příliš s indiánskými stany neladí, ale na "indiánskou přístalku" (zobcová flétna) a bubínek (vlastní výroby). Melodie indiánské písně k východu slunce je dostupná nejen v Setonovi, ale i ve skautských zpěvnících.

V rozcvičce a hygieně se asi nelišíme, ta určitá volnost, o níž jsem se zmínil, se určitě těchto věcí netýká. I příprava jídla je běžná, "bělošská", ale k důkladnému rannímu úklidu patří i vynesení popela z ohniště a úprava vzhledu stanů. Srovnat všechny osobní věci v týpí je pro mladší táborníky obtížnější než v pod-

sadě a vedoucí často musí již v době úklidu obcházet stany, radit a pomáhat. Bodování úklidu je důkladné, ale obejde se u nás bez podávání hlášení "jako na vojnu".

Nástupy - to je velký problém. Povel "pozor" a "pohov" nám v indiánském prostředí znějí příliš vojensky, takže zkusíme i nástupy svolávané bubínkem, při nichž nestojíme, ale program a táborové záležitosti vyhlášíme při sezení v kruhu na sedačkách vedle stanů (samozřejmě to vyžaduje, aby si vedoucí uměl zajistit autoritu i jinak než pořadovkami). Problém, jak vzdávat patřičnou úctu vlajce, jsme řešili po vzoru prvních českých skautských táborů, o nichž jsme se dočetli, že vlajka se vytáhla na začátku a spustila na konci tábora. Tyto dva nástupy k vlajce děláme pochopitelně v klasickém skautském duchu.

V našem táboře platí indiánské pravidlo, že do cizího stanu, má-li otevřené dveře a jsou-li v něm majitelé, může kdokoli volně vcházet. Při zavřených dveřích se zatleská a vyčká souhlasné odpovědi "hau" (nebo záporné wah - či "wó"). Volné vcházení platí i pro "náčelníky" stan. Je to jistě nezvyklé, ale velice to prospívá kamarádké atmosféře tábora, která ovšem rozhodně není na úkor vůdcovy autority!

Roveři a starší táborníci vyžadují občas trochu volna pro rukodělnou činnost a indiánské výrobky - to ale záleží na momentálním složení oddílu. Tím, že týpí neobývá dvojice, ale celá skupinka či družina, tlhnou obyvatelé více dovnitř a je jasné, že družinové luštění šifry či vyrábění čehosi pro etapovou hru se bude spontánně odehrávat vevnitř, čemuž nebráníme.

Obilbeným a jednoduchým indiánským konstrukčním prvkem je trojnoha ze svázaných tyčí. Nejen pro základ kostry týpí, ale v menším provedení i pro sušáky spacáků (větráme povinně a denně), pro branky na lakros i pro indiánská proutěná opěrátká. Trojnohy u týpí "ladí" a neruší.

V programu odpoledne či večer je vyhrazen čas na doplnění zásoby dřeva do týpí. Mladší táborníky je třeba nutit, aby přemohli lenost a udělali si pořádnou zásobu. Znova opakují, že týpí, v němž nehoří každý večer oheň, je smutné a neúčelné a ztrácí své výhody oproti podsadám. Zásoby dřeva budujeme, a blíží-li se déšť, doplňujeme i přes den místo programu.

Není-li deštivo, přes den se v týpí netopí, ale večer se stany rozzáří mihotavým světlem plamenů a pohled na týpí zvenčí i pobyt v něm je hlubokým estetickým zážitkem, který spolu s celým malebným prostředím formuje skautovu duši.

Občas se večer oddíl sejde v jednom týpí (vstupné - tři polínka na oheň), kde se zpívá, soutěží, vypráví. Tak má oddíl mnohokrát za tábor svůj "táborák", jehož příprava nezabere čas. Večerku hrajeme opět na zobcovou flétnu a bubínek.

Plno dalších maličkostí nás ještě odlišuje od klasického tábora: ozdoby a ozdobičky na týpí a v týpí, svolávání na hry, zvláštní názvoslavl, soudržnost čtveřice obyvatel týpí... To vše je ovšem pro nás jen důkazem, že ke společnému cíli - skautskému životu a výchově mládeže - lze dospět různými cestami, pokud vedou stejným směrem (ostatně, podobně jako my i vodní skauti mají přece oproti "normálnímu" svá specifika).

Na závěr se ještě zmíním o tom, že týpí skýtá jednu zajímavou možnost: zimní tábory. Dnešní děti je totiž jistě těžší zaujmout a motivovat než děti před půlstoletím a jednodenní zimní akce či přespávání v místnostech nemusí chlapce nadchnout tak, jak bychom si představovali.

Kresba Libor Sommer

My se každý rok den po Štědrém dnu vydáváme na týden do míst, kde jsme tábořili v létě. Účast je dobrovolná, ale většinou vyjede aspoň polovina oddílu a zdaleka to nejsou jen ti starší.

V týpí vybaveném liningem se dá i v mrazech žít pohodlně, a co je důležité - u ohně v týpí mokré věci rychle schnou. Dáváme přednost velkým stanům, v nichž nás může spát více a odvod kouře je lepší. Pokud se zrovna neřeže dříví, hrajeme rychlé hry, poznáváme zimní krajinu, jezdíme na běžkách. Atmosféra panuje spíše rodinná, zážitky zaručeny!

Jiří Macek - Čikška

V souvislosti s pokusy formulovat obsah prvního skautského principu - Duty to God - v podmínkách našeho hnutí se ukázalo, že jen málokdo má jasno o významu důležitých pojmů, které se tu používají. To vede jednak ke zbytečným nedorozuměním a obavám, jednak to ohrožuje úspěšné naplňování tohoto základního principu v československém skautingu. Proto předkládám tento "slovníček" nejčastějších termínů.

Duchovní dimenze

(spiritual dimension)

Pro pochopení tohoto termínu je nutné vyjít z toho, že veškerá skutečnost (realita) má různé stránky (dimenze), které se vzájemně nevylučují (naopak se mnohdy doplňují a spolupůsobí), ale platí v nich svébytné "zákonitosti". Kolik takových dimenzí tvoří realitu, nevíme. Zatím jsme - alespoň určitým způsobem - schopni vnímat (resp. uvědomovat si) dvě: stránku hmotnou (materiální dimenzi) a stránku duchovní (spirituální dimenzi).

Stránku hmotnou vnímáme svými smysly (zrak, sluch...), stránku duchovní vnímáme skrze své vědomí - tj. zejména svým intelektem, intuicí, svědomím, "srdcem". Ani stránku hmotnou, ani stránku duchovní samu o sobě nevytváříme: obě zcela zásadně předcházejí lidskou existenci. My se pouze - jako bytosti duchovně hmotné - účastníme svým životem dění v obou těchto rovinách. Na přítomnost duchovní stránky reality nás upozorňuje určitý řád vnímatelného vesmíru, otázky po smyslu tohoto vesmíru, smyslu výskytu lidstva i smyslu života každého z nás, požadavek naší mravní odpovědnosti a hledání zdrojů této odpovědnosti, především však sféra osobních vztahů, ve kterých se člověk angažuje celou svou bytostí. V dějinách evropského filozofického hledání byla tato duchovní stránka reality nejčastěji označována jako LOGOS (Pravda, smysl, Slovo). Hebrejské myšlení, které je druhým rozhodujícím zdrojem současného evropského dědictví, upozornilo na určitou statickosti tohoto řeckého pojetí duchovní reality (jako LOGU), což vyústilo do přijetí dynamického duchovního principu - AGAPÉ (Lásky).

Transcendence

(přesažnost)

Význam tohoto slova záleží na souvislosti, v jaké je užit. Přesně na tom, co je považováno za "výchozí rovinu" (dimenzi, skutečnost), která je "překračována" (transcendována). Např. hmotná i duchovní rovina je transcendentní vůči každému člověku. Rovina smyslového vnímání je přehrávána rovinou našeho myšlení, ale ta je opět přehrávána rovinou zákonů správného myšlení (logikou). Opravdové společenství přehrává každého jednotlivce, který to společenství vytváří, atd.

Absolutní transcendenci se rozumí taková kvalita bytí, která přehrává zásadním způsobem veškeré ostatní skutečnosti. V čem tato zásadní přesažnost spočívá, vyjadřují různé myšlenkové či filozofické koncepce

různé. V podstatě lze říci, že tato absolutní transcendence je zdrojem veškeré ostatní reality (tedy hmotné i duchovní), a přehrává tudíž zásadně i čas, prostor a zákonitosti platné v ostatní realitě. Z tohoto důvodu nemůžeme pouze na základě našeho poznání, které se opírá o smysly a vědomí, o této absolutní transcendenci vypovědět nic určitého. Zde platí to, co o tomto základu řekl už před dvěma a půl tisíci lety Buddha: "Je cosi nezrozesného, nevzniklého, nestvořeného, neutvořeného." Jde o tajemství v pravém slova smyslu. Nejčastější označení pro tuto transcendenci: Absolutno, Bůh, Rád, Tao.

Duchovní život

Rozvíjení lidské schopnosti se co nejlpeňhodnotněji účastnit dění v duchovní dimenzi reality. Jelikož tato duchovní dimenze je určována principy Pravdy (LOGOS) a Lásky (AGAPÉ) a je otevřená vůči absolutní transcendenci, rozvíjí konkrétně duchovní život tyto oblasti našeho života:

- poznávání řádu skutečnosti a smyslu dění (skrze vědu, umění a filozofii),
- důvěru a věmost, naději, lásku (skrze naše osobní vztahy),
- odpovědnost transcendentní "instanci" za veškeré naše jednání (skrze svědomí).

Bůh

Základní filozofický i náboženský pojem.

(a) Ve filozofickém použití je totožný s absolutní transcendencí (viz výše). V tomto smyslu je pojem "Bůh" chápán i stanovami WOSM.

(b) V náboženské oblasti má pojem "Bůh" význam závislý na celkovém charakteru konkrétního náboženství (viz dále). Jednotlivé významy si proto neřídka značně odporují.

V křesťanském náboženství (v návaznosti na židovství) je Bůh onou absolutní transcendencí, nejzazším základem všl skutečnosti (ke kterému dospívají filozofové), nevyčerpatelným tajemstvím. Na základě určitých dějinných zkušeností i událostí se však křesťané odvažují o Bohu i některých pozitivních výpovědích (i když jsou si jasně vědomi jejich analogičnosti a provizornosti):

Bůh je "živý" - aktivně se projevuje v dějinách světa

Bůh je "věrný" - je jediným skutečně spolehlivým základem existence člověka, lidstva i vesmíru

Bůh je "milující" - otcovsky pečuje o bytí každého člověka, lidstva i všl reality

Hlavním zdrojem pozitivního poznání Boha je pro křesťany Ježíš Nazaretský (7 př. n. l. - 30 n. l.) a sborník svědectví o Božím pů-

sobení v dějinách a lidských odpovědích na toto působení - Bible.

Poznámka: "Bůh" není jméno. Tím je Jahve, Alláh, Manitou apod.

Teismus

Filozofické stanovisko, které chápe absolutno jako Boha v zásadě ve výše popsaném křesťanském smyslu: za charakteristiku určující jeho bytí považuje "život", "pravdu" (věrnost), "lásku".

Náboženství

(religio)

Dostí složitá skutečnost, která má svou společenskou, psychickou, naukovou a případně duchovní stránku. Vzniká jako důsledek kontaktu člověka s transcendencí (ne vždy nutně transcendentní absolutní!).

Tzv. "vyšší náboženství" - hinduismus, budhismus, židovství, křesťanství, islám, taoismus, šintoismus - jsou v zásadě založena na vztahu k absolutní transcendenci, která nemusí být vždy chápána teisticky. Tato vyšší náboženství jsou systematickým pokusem kultivovat duchovní život nebo alespoň některé jeho podstatné složky.

Náboženství může degenerovat do podoby ideologie, magie nebo pověry. Je to vždy důsledkem ztráty otevřenosti k absolutní transcendenci, záměnou této základní principální přehrávky naše bytí za lidský produkt - modlu. Ideologie, magie a pověra zásadně znemožňují duchovní život (ve výše uvedeném smyslu).

Náboženský

(religiózní)

Přídavné jméno poukazující na vazbu k náboženství (viz výše): směřující k náboženství, vycházející z náboženství, týkající se náboženství apod.

Mělo by být zřejmé, že "duchovní" zahrnuje mnohem širší oblast než "náboženský". Pouze určitá kvalita "náboženského" je skutečně "duchovní". V ideálním případě je "náboženská" částí "duchovního". To, co je naopak v náboženství ideologické, magické nebo pověrečné, není duchovní.

Vyznání

(konfese)

V křesťanství existují v současnosti (v důsledku dějinného vývoje a lidských selhání) různá "vyznání" (pojetí křesťanství, která se v některých rysech liší). Tři jsou nejvýznamnější: katolictví (řecko-, římsko-, staro-), pravosláví, protestantství (luteránské, kalvínské, anglikánské ap.). Prakticky každý křesťan je příslušníkem některého společenství líc stejného vyznání - církve. V Československu jsou kromě katolíků (přes 6 milionů) početné významné slovenské luterány (asi 400 000), slovenské řeckokatolíky (250 000), příslušníci Československé církve evangelické (190 000) a Církve československé husitské (175 000).

Přídavné jméno konfesionální označuje příslušnost k určitému vyznání resp. církvi. Jde tedy ještě o podstatně užší pojem než "náboženský", neboť má smysl jen v oblasti křesťanství.

Jiří Edy Zajíc

PATOLOGICKÉ ZVLÁŠTNOSTI

dokončení článku z minulého čísla

Dlouhotrvající těžkosti a starosti ve škole, v kruhu rodinném, ale i mezi kamarády, zatěžují nervový systém - neurotizují člověka, až vznikne skutečná neuróza. Chytré knížky říkají, že neuróza je duševně (psychogenně) vzniklá funkční vratná porucha vyšší nervové činnosti člověka. Neprojevuje se jenom duševními obtížemi, jako jsou deprese, ostych, pocit méněcennosti, emoční labilita, zvýšená pohotovost k úzkostem, poruchy koncentrace pozornosti, snadná vydrážditelnost, ale i nespokojenost, nepřízřivost apod., ale i tělesnými obtížemi - bolestmi hlavy, tlakem v žaludku, pícháním v srdce, průjmy či zácpou aj. Není snad orgánů v těle, na němž by se neuróza nemohla projevit. Všichni známe z doby školní docházky náhlé rozbolehlí břicha před zkouškami, někdy i se všemi důsledky z toho plynoucími, jiného rozbolel hlava nebo se mu rozbušl srdce při rozčilení. To všechno by se dalo označit jako neurotické projevy různých orgánů. Jestliže však neurotizující činitel působí dále nebo trvale a není naděje na jeho odstranění, přerůstá neuróza ve skutečně poškozené orgány. V případě toho, do té doby takřka nevinného bolení břicha, se může vyvinout vědová choroba žaludku či dvanácterníku. Ale to se v dětském věku stává velmi zřídka. Mezi neurózy lze zahrnout i noční pomočování (enuresis nocturna), o němž je podrobně pojednáno v příručce "Možnosti integrace zdravotně postižených dětí do skautské činnosti", na kterou odkazujeme i u dalších tělesných vad.

Co z toho vyplývá pro skautského vůdce? Především by měl vědět o příčinách vzniku neuróz a o jejich projevech u dětí a v souladu s tím neurózám předcházet nebo jejich příčiny podle možnosti odstraňovat.

Od neuróz bychom měli odlišovat zlovyky neboli nesprávné návyky, které jsou nežádoucí z hlediska jedince i společnosti. Mohou se vypěstovat při chůzi, při jídlu, držení těla, mluvě, chování apod. Není-li dítě na zlovyky upozorňováno, zafixují se a pak vidíme kupř. klátivou chůzi, mlaskání při jídlu, kulatá záda, různé nežádoucí slovní parazity při řeči ("vole, vole").

- Kóktavost lze označit jako neurózu řeči. Je chorobou převážně dětského věku. Postihuje častěji chlapce než děvčata. Někdy vzniká kóktavost u násilně přecvičovaného leváka. Tělesné příznaky kóktavosti jsou záchvaty podobné křečím, které znemožňují pokračování v řeči. Léčba spočívá v psychoterapii, kde se může příznivě osvědčit nejen vůdce, ale i kolektiv. Záleží na uklidnění chlapce, jeho přesvědčení, že dokáže normálně mluvit, že není žádný spěch.

- Brebtavost je překotná řeč s polykáním slabik. Je často kombinována s kóktavostí. Břebtaví si na rozdíl od kóktavých svoji vadu neuvědomují. Projevují se dále prudkými a překotnými pohyby, i chůze bývá rychlá. Léčba spočívá v upozorňování dětí na rychlost řeči, vedení ke klidnému a pomalému mluvení a k ukázněnému celkovému chování.

Šišlavost a patlavost se prakticky již v junáckém věku nevyskytují, dokonce ani u včít. Přicházejí v úvahu u dětí zaostalých a zanedbaných.

Levorukost je poměrně častá. Převažuje vliv pravé mozkové polokoule. Pravá ruka je méně obratná. Nutno respektovat! Při násilném přecvičování dochází ke vzniku neuróz, poruchám řeči a chování. Dítě je uváděno do celé řady konfliktů, které nedovede řešit, vyvíjí se u něho nejistota a nerozhodnost ve výjimek, což se odráží dokonce i v povaze.

Jako další v řadě patologických zvláštností jsou:

- perinatální encefalopatie, o kterých bylo pojednáno již na začátku,

- mezi neurotiky musíme také zařadit děti s reaktivní neurózou z rodin narušených, neúplných a z rodin angažovaných rodičů, kteří jim nevytvořili dokonalé rodinné prostředí. Někdy jsou tyto děti nazývány "nezkrtní neurotici",

- delikventi neboli mladiství provinilci jsou často předmětem psychiatrického vyšetřování, zda nejde o projev duševní poruchy. Tato skupina dětí se do skautingu nedostane, vzhledem k tomu, že tato organizace je výběrová. Měli bychom však připomenout vynikajícího vychovatele mládeže, ve kterém můžeme spatřovat předchůdce Junáka, sv. Dona Bosca. Narodil se v r. 1815 v Itálii ve vesničce v Turíně. Stal se knězem a ujal se mladých tuláků, delikventů, zlodějů, získával je porozuměním a láskou, dovedl naslouchat jejich steskům, radil jim, vyučoval je, později pro ně získal

přístřeší a hřiště. A tak rostl zástup jeho svěřenců, které získával pro lepší život a pro svého Pána.

Sv. Don Bosco, kněz a vychovatel mládeže, je nám, junáckým vůdcům a rádčům, velkým vzorem trpělivosti a lásky.

I z dalšího odstavce se nás může týkat jedna jeho část:

- mentální poruchy, oligofrenie, slabomyslnost. Víme, že nejsme všichni na stejné úrovni rozumových schopností. Nejlepším měřítkem pro posouzení duševních schopností je tzv. inteligenční kvocient (IQ):

$$IQ = \frac{\text{mentální věk}}{\text{kalenářní věk}} \times 100$$

Za průměrné se považují osoby s IQ 95 - 110, za podprůměrné s IQ 86 - 94, za těžce podprůměrné (slaboduchost) s IQ 68 - 85. Osoby s IQ pod 68 se řadí mezi oligofreniky (slabomyslné).

Lehký stupeň oligofrenie (slabomyslnosti) se nazývá debilita. Toto duševní postižení lze u dítěte stěží rozeznat. Je-li dítě pečlivě vychováváno, má dobrou mechanickou paměť, nepozná ani lékař tu vadu. Debilita se pozná teprve později, protože takový člověk dosáhne duševních schopností nejvýše dvanáctiletého dítěte.

Střední stupeň oligofrenie je imbecilita s duševními schopnostmi nejvýše šestiletého dítěte.

Těžký stupeň slabomyslnosti je idiocie, kde jedinec dosahuje schopností maximálně dvouletého dítěte.

Skautingu se týkají jedinci až po úroveň debility. Jak již bylo řečeno, nelze zvláště u dětí do 12 let tuto poruchu spolehlivě rozeznat.

Lehčí stupně mentálních poruch jsou schopny účastnit se skautské činnosti a budou z tohoto prostředí velmi profitovat. Naučí se všem dovednostem i základním znalostem, některé ideje nebudou však pro všechny pochopitelné. U závažnějších poruch je výchova duševní i duchovní zcela iluzorní.

Vzhledem k tomu, že skautský vůdce má mezi svými svěřenci velký výběr dětí různých schopností, není důvodem vyřazovat duševně opožděné až debilní dítě z junácké výchovy, pokud k tomu není jiných důvodů.

Ve skautském odděle, stejně jako v civilním životě se mohou vyskytnout případy

- psychopatie, tj. osoby s některými nadměrně zvýrazněnými nebo naopak potlačenými povahovými vlastnostmi. Psychopatie není nemoc, je to spíše úchylná, abnormní varianta osobnosti, která se v průběhu přibývajících let může přizpůsobit prostředí nebo ještě více zhoršit. Podle typických znaků rozdělujeme psychopaty na a) neurasthenické, kteří se projevují tělesnou i duševní ochablostí, snadnou unavitelností a nedostatkem energie a na náročnější situaci reagují úzkostí nebo nečinností, b) hypochondrické, kteří mívají různé zdravotní obtíže, jež jsou však většinou podstatně menší než jejich strach z onemocnění, c) psychasthenické, kteří jsou nerozhodní, úzkostliví, mají nedostatek sebedůvěry, jsou nejistí. Ve srovnání s psychopaty neurasthenickými mají méně tělesných obtíží. Jsou nadměrně pečliví a přesní, až je to omezuje v normálním životě. d) Psychopati hysteričtí mají velice pestrout paletu různých, často až protichůdných vlastností a projevů. Jejich chování a jednání je afektované, teatrální, jejich city se velmi rychle mění, často ze sympatií a lásky vzniká nenávisť. Chtějí být středem pozornosti. Nepřítelem je jim každý, kdo je ve společnosti zastíní a ubere jim popularity. Aby si vynutili za každou cenu pozornost, lžou. Je to tzv. hájivá lžavost (Pseudologia phantastica), ve které vymyšlené historiky nebo prožitě všední události odívají do hávu detektivních příběhů. Vliv jí se do vyprávného tak, že nakonec věří sami tomu, co vyprávějí, nebo prožívají různé scénery typickým hysterickým způsobem za doprovodu křečů, zvracení, třesů, někdy i hysterických obrát a slepoty.

Takové děti se mohou dostat do oddílu, protože v první fázi mohou být milé, dokonce přitažlivé, ale později mohou působit velmi destruktivně, takže rozvrátí nejen družinu, ale třeba i oddíl.

Z dalších jsou zajímaví: e) psychopati paranoideální, vztahovační jedinci, urážliví, svárliví a neústupní. V práci bývají svědomití. f) fanatici a reformátoři, prosazují svoje nápady někdy dobré, jindy nesmyslné velmi neústupně a mohou se stát velmi nepřijemnými a strukturu oddílu narušujícími živly. Podobně jako g) kverulanti (chorobní stěžovatelé a sudiči), v dětském věku žalobníci. Obtě-

žují svými žalobami nadřazené a není jednoduché jim vyhovět, protože záhy přicházejí s novými stížnostmi. Převýchova těchto dětí je svízelná, pokud je vůbec nadějná. Často odcházejí z oddílu samy, když se nedostává sluchu jejich opakovaným žalobám.

Společně pro všechny psychopaty, jejichž výčet zde není zdaleka

úplný, platí, že jsou pro skautský oddíl, ev. družinu velkou zátěží, ale výchovný vliv zkušeného vůdce ve spolupráci se sehraným dětským kolektivem může vykonat pro dobro postiženého jedince daleko více než jakékoliv ovlivňování pomocí léků.

Zdeněk Žahourek - Don

Dívčí skautský jazykový tábor

V červenci 1991 proběhl v Bukové v jižních Čechách dívčí skautský tábor spojený s výukou angličtiny. Výborný nápad se osvědčil, i když nebylo snadné vést tábor skautek z různých míst celého Československa, které se poprvé setkaly až na táboře.

Jazykového skautského tábora se zúčastnily a výuku vedly čtyři britské sestry skautky - Judy, Ruth, Alison a Karin. Dopoledne se skautky na louce za stany sesedly do půlkruhu a pod vedením Judy, která je povoláním učitelka, vnikaly do tajů angličtiny. Po výkladu následovalo procvičování probraného jazykového jevu nebo lexikálního okruhu v družinách za pomoci a dohledu Alison, Ruth a Karin, které byly stálými členkami jednotlivých družin, se kterými se zúčastňovaly táborového programu. Svěží výklad a okamžité procvičování pod vedením rodilých mluvčích bylo po jazykové stránce velkým přínosem pro všechny účastnice tábora.

Za pěkného počasí a v krásné krajině jižních Čech u rybníka u lesa skautky z různých koutů naší země tábořily, získávaly skautské dovednosti, zřívaly a hrály hry, soutěžily, sportovaly, navazovaly přátelství, učily se odpovědnosti a vzájemné toleranci tak jako na jiných skautských táborech, ale tady, v Bukové, byla většina táborových činností vedena anglicky a skautky - ať chtěly nebo nechtěly - neměly jinou možnost než porozumět pokynům v angličtině, do-

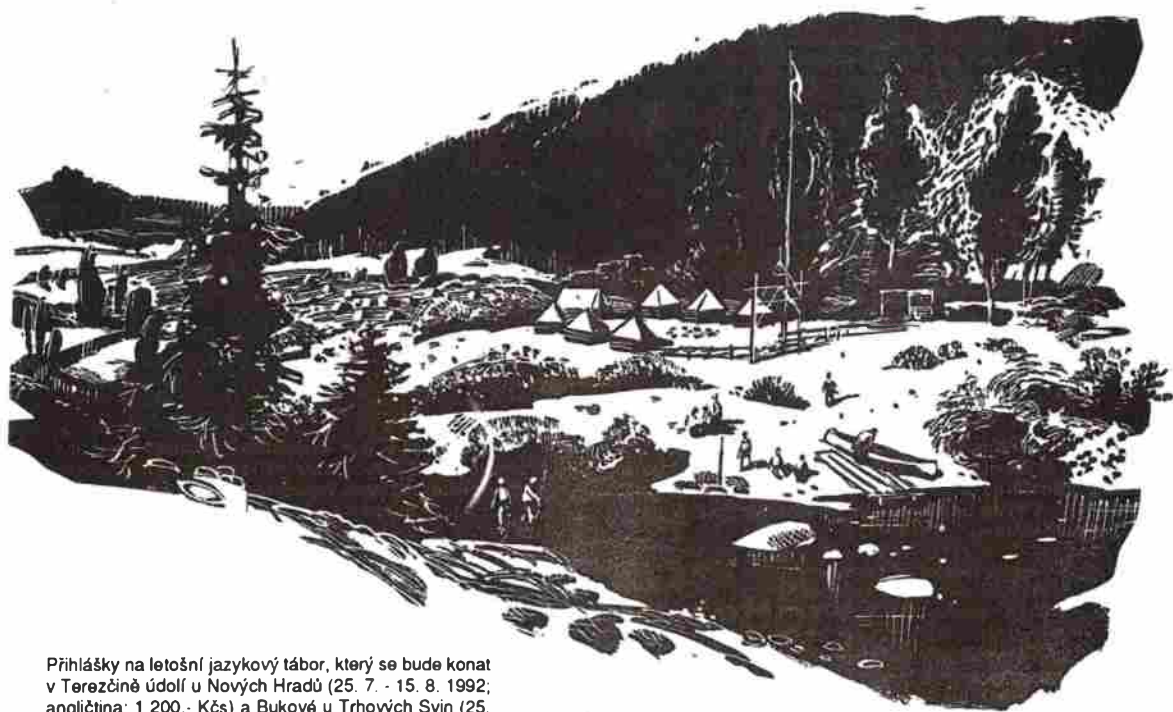
mlouvat se s britskými sestrami pouze anglicky, hrát Velkou hru podle šifrovaných instrukcí v angličtině atd. Na táboře byla také skautka - angličtinářka, která byla nápomocná jak začátečnickům, tak pokročilým, takže nikdo nemusel být v rozpacích, že něčemu nerozumí nebo si potřebuje něco z angličtiny ověřit či procvičit.

Skautky se naučily anglické písničky, zejména si oblíbily písničky s pohyby, anglická přísloví, britské vedoucí je naučily různé hry, přinesly s sebou skautské časopisy a jiné materiály o dívčím skautingu ve Velké Británii i ve světě. Naučily se naši písničku, poznaly naše děti a mladé lidi, oceňovaly program a nápaditost vedoucích tábora, s velkým uznáním hovořily - a později i psaly o kráse naší země a přátelství a pohostinnosti, se kterými se všude u nás setkaly. Skautský jazykový tábor významně dopomohl k uskutečnění skautské myšlenky mezinárodního přátelství.

Po jazykové stránce byl tábor s účastí rodilých mluvčích po všech stránkách přínosem. Nejen tím, že se skautky něco naučily, ale zejména proto, že si uvědomily, že cizí jazyk není jenom předmět, kterému se učí ve škole, ale že slouží k dorozumění mezi lidmi. Vynikající atmosféra na táboře je výrazně motivovala.

Marie Šalková

Poznámka autorky: Za uskutečnění a úspěšný průběh tábora patří díky NDK, sestře Nataše Brázdilové, sestrám Olze, Věře, Elišce a našim britským sestrám.

Přihlášky na letošní jazykový tábor, který se bude konat v Terezčíně údolí u Nových Hradů (25. 7. - 15. 8. 1992; angličtina; 1 200,- Kčs) a Bukové u Trhových Svin (25. 7. - 8. 8. 1992; němčina; 900,- Kčs) zašlejte na adresu Ústředí Junáka, pošt. schr. 828, Jindřišská 14, 110 00 Praha 1. Na obálce označte ang. (něm.) jazykový tábor. V přihlášce uveďte jméno, datum narození, adresu, znalost jazyka, zdravotní stav.

(dokončení z čísla 6)

Při hledání námětů a prototypů skautských ekologických projektů se Barbara soustředila nejprve na výchovné působení pobytu v přírodě. Navrhuje například, aby všechna skautská tábořiště byla postupně přeměňována v ideální ekologické modely. Skautské výpravy či jamboree by měly být zaměřeny na průzkum přírody a proslédí v širším kontextu, například na sledování toku řek od pramenů k ústí, na místní země-

Tolik stručně shrnutí myšlenek a námětů citované zprávy Barbary E. Ziervogel a její přednášky na semináři skautů ve Štrasburku. Myslím, že mnohde z nich stojí za hlubší zamyšlení, zvlášť s ohledem na specifickou situaci v naší zemi. Zdá se, že vychovávat malé děti k citlivému vztahu k přírodě není nijak obtížné. Člověk naopak někdy žasne, s jakou důvěrou a opravdovostí přijímají různé podněty. Ale je nesmírně důležité jejich důvěru nezklamát, dobře promýšlet, aby každá činnost měla skutečný smysl, přesvědčit je, že jejich úsilí může přinést výsledky, být jim dobrým příkladem. A tak tímto, že nejvšak k práci musíme vykonat nejdříve my dospělí sami na sobě, musíme znovu nalézt důvěru ve své vlastní možnosti a schopnosti, uvědomit si vlastní odpovědnost a zbavit se všech deformací, kterými nás minulá léta poznamenala.

15

Projekt

O Z Ó N

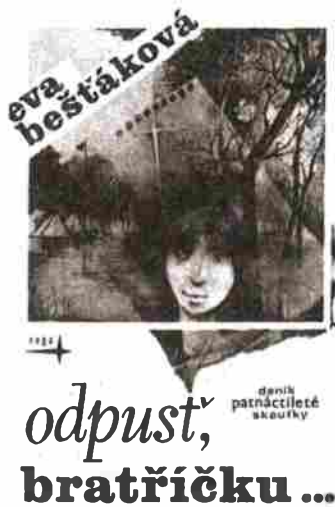
program, se kterým
můžeme pomoci i my

Díky informátoru Sisyfos, který vydává manželé Kulicovi z centra ekologické výchovy na Rýchorské boudě, jsem se dověděl o zajímavém ekologickém projektu Ozón. Protože zpráva vyzývala ke spolupráci a bezplatné pomoci ty, kdo mají i malý pozemek či zahradu, obrátila jsem se na níže uvedenou adresu. Obratem jsem obdržela informace i potřebný materiál, takže jsem se mohla zúčastnit odzkoušení projektu, který se v roce 1992 rozběhne i u nás na ostro. Protože spolupráce není náročná, i když probíhá částečně i o prázdninách. Projekt Ozón byl vytvořen ve Velké Británii, kde ho koordinuje organizace WATCH, která ho chce vyzkoušet v celoevropském měřítku. Podobně se zapojuje naše země i do projektu Kyselý déšť. Jak už název napovídá, zabývá se projekt jednou z forem lidstvo ohrožujícího znečištění ovzduší, neboť zjišťuje obsah ozónu v nadzemní vrstvě vzduchu. Tento druh znečištění je méně známý, i když dost důležitý a nebyl dosud sledován soustavně. Ozón v přízemní vrstvě vzniká z oxidů dusíku a nespálených uhlovodíků za účasti slunečního záření a souvisí tedy s automobilismem a spalováním fosilních paliv. Oproti příznivé funkci ve stratosféře je ozón v tomto případě tzv. druhotnou znečišťující látkou. Přirozený obsah ozónu je 30 ppm. Při zvýšení obsahu dochází k řadě poškození a problémů. Např. při obsahu 80 ppm se objevuje poškození listů, zvláště u citlivých rostlin (např. špenát, brambor, fazole, soja atd.), přičemž účinky na volně rostoucí rostliny nejsou přesně známy. Zdravotní problémy u lidí závi-

sejí na koncentraci ozónu, nejvíce jsou postiženi lidé trpící dýchacími potížemi, například: Dlouhodobé dýchání znečištěného vzduchu může vést k trvalému poškození plic a snížení odolnosti. Ozónu se rovněž připisuje až 30 procent škod na umělých hmotách, což snižuje jejich trvanlivost. Přístrojové vybavení na měření obsahu ozónu je ale příliš drahé a složité, proto bylo navrženo sledování pomocí speciálně vyšlechtěných odrůd tabáku s rozdílnou citlivostí na ozón. Projekt tedy spočívá ve výpěstování rostlin ze zaslaných semínek a sledování změn na povrchu jejich listů. Aby bylo možno srovnat výsledky z celé Evropy, je nutné sledovat rostliny ve stejném čase respektive v jednom dni v týdnu po dobu 3 - 4 týdnů, v určité růstové fázi, což by měla provádět jedna a táž osoba. Výsev a předpěstování je celkem nenáročný, zvláště vzhledem k počtu požadovaných pěti pokusných rostlin na jednom stanovišti, přičemž počet stanovišť si zvolí pozorovatel sám dle úspěšnosti klíčení. Naskytá se tak i možnost zapojit ve fázi přípravy na měření členy oddílů se zájmem o získání některé přírodovědné zaměřené odbornosti. Během měření se provádí také jednoduché meteorologické pozorování a schematický plánek okolní stanoviště, což lze v činnosti oddílů také využít. Výsledkem projektu je zmapování koncentrace ozónu v přízemní vrstvě v evropském měřítku, se kterou bude každý účastník seznámen po zpracování všech výsledků v Londýně. Myslím, že je na konci práce i dobrý pocit, být při tom a napomoci alespoň svými silami k pochopení zákonitosti vzniku a výskytu ozónu, neboť je to i první krok k řešení problému znečištění atmosféry.

Pokud byste se i vy chtěli zúčastnit projektu Ozón, napište na tuto adresu: p. Milan Čaha, ČÚOP, Slezská 9, 120 00 Praha 2. Určitě bude i vaše pomoc vítána.

S pozdravem Důl, oddíl LUNA

Slibovala jsem, bylo to nádherné, nezapomenutelné! Obrovská pagoda, všechny maleňké oddíly suchých i vodních skautů, slavnostní nálada a proslov, zapálení ohně. Jiskry poletovaly ve tmě kolem ohniště, seděli jsme na kládách a kamenech za naším skautským domovem u vodárny, zpívali a hráli na kytary, vodáci a náš oddíl Smek nejvíc, ale hymnu a večerku všichni, a dokonce s trubkou: Zapad den, slunka svít vymizel z údolí, z temen hor, odpocíh každý, kdos boží tvor...

Ze všech nejkrásnější píseň je o Manitouovi, indiánském bohu: Nad jezerem v modrých vodách blýdlen dohasíná... Podívala jsem se na Stáhu. Oči se jí leskly, něco zvláštního bylo u toho ohně, co nás spojovalo a co slibovalo, že se nepouštíme, že se nezahlíme. My všichni, družiny oddílů, vedoucí Akéla i dlouhý Honza, kapitán vodáků. Ale proč právě on tak smutně mluvil o skautingu? Prý k nám možná přišel z Anglie jenom na návštěvu...

Akéla ho zarazil a začal zvesela: Ted' jsem já u kormidla, já vám ukážu, nadělat z vás povída, to já dokážu. Hola hej, kapitán jo ho ho, hip hip hurá kapitán...

Otvírání studánek, křížků a božích muk

Krátko, milá krátko, studánko rubínko, proč že tě zkallil, proč že tě rmoutil?

Každé jaro si zpívám krásné melodie Bohuslava Martinů, které složil k veršům Miloslava Bureše, a je mi líto všech, kdo je neznají. Nechcete si také aspoň jednou poslechnout Otvírání studánek z gramofonové desky? Nebo si půjčíte v knihovně těch pár veršů a přečtete si je. Stojí to za to. Pak ale vezměte "motyky a háky, i lopaty... hrábě taky" a vydejte se k některé blízké studánce, která potřebuje vyčistit a opravit.

Nejsou ve vašem kraji studánky? Vydejte se do polí a hledejte boží muka, křížky. Někdy to bývají jednoduché kamenné podstavce s křížem, jindy krásná barokní sousoší. Často stojí ve stínu mohutných lip nebo dubů, lidé jim věnovali svou lásku a kus loutky pro věčnou slávu boží. I tyto důkazy dobrého soužití člověka s přírodou dostaly v minulých desetiletích poškodné na frak. Vysekejte kolem nich kopřivy, křoviska, upravte k nim přístupovou cestu. Do nějakého amatérského restaurování se však nepouštějte. Cenné památky lidového umění byste mohli neopravitelně poškodit. Spojte se s nejbližšími památkáři, oznamte jim, který křížek jste si vzali do své ochrany, poradte se, co víc byste mohli udělat pro jeho zvelebení.

Když budete kolem něj odcházet na výpravu nebo se budete z výpravy vracet, bude se tentěhle váš němý svědek s vámi jako poslední loučí nebo vás jako první vítat.

-rak-

Autorka se pustila do dosud velmi málo prozkoumaných vod - skautským knížkám pro dospívající děvčata se spisovatelé ze zcela pochopitelných důvodů stále vyhýbají. Pisatelka deníku Lidka Bednářová se potýká s problémy svých patnácti let v napjaté atmosféře roku 1947. Postrčena svou spolužačkou vstoupí do divčího skautského oddílu, jede na svůj první tábor, o kterém však z různých náznaků dospělého okolí tuší, že bude nejspíš poslední. Dnešním čtenářkám (zřejmě o trochu mladším, než je autorka deníku, dospívání se za těch několik desetiletí let o něco posunulo do nižších věkových kategorií) udělá radost, že se Lidka poprvé zamiluje, a budou hlít stránky, aby zjistily, jak to všechno dopadne. Úvahy o víře a náboženství přilákají ke knížce skautky z oddílů s náboženskou výchovou a určitě nebudou nezajímavé pro ta děvčata, která o sobě v tomto směru ještě nemají jasno.

Redakce Skautingu bude zvědavá na jejich reakce, snad nám někdo o svých dojmech po přečtení knížky napíše. Možná se dovím, že rok 1947 je už příliš daleko a že i dospívající byli tehdy jiní. Ale kdo ví... Pokud ano, pak česká skautská literatura čeká na odvážnější mladší autorky - nemůžeme přeci všechno nechat na Stanislavu Rudolovi.

Odpusť, bratříčku... vydalo soukromé nakladatelství Vega, Věkošská 84, 503 41 Hradec Králové. Tam si ji také můžete objednat, pokud ji neseženete ve vašem knihkupectví. Stojí asi 29 Kčs.

-hof-

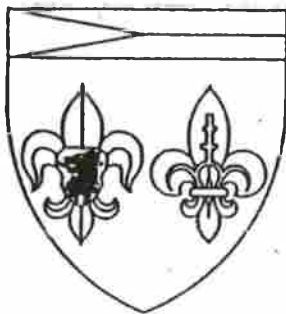
Kousek exilové historie (1)

Ve skautském lidu je známo velice málo o našem exilovém skautingu. Chyba je i na nás - činovnících této organizace - kteří jsme přehled o naší činnosti zatím nepodalí širší skautské veřejnosti ve vlasti. Proto jsem rád přijal výzvu několika mladších vedoucích z Prahy, abych tak učinil.

Začalo to Kostivalem

Mezi československými uprchlíky roku 1948 bylo hodně skautů, mezi nimi starosta Junáka Dr. Velen Fanderlík s manželkou. Snažili se o skautskou činnost v uprchlických táborech v západním Německu, během několika dalších let se však vysťahovali do všech možných koutů světa, čímž tato činnost až na nějaká ta setkání pamětníků ustala. Manželé Fanderlíkovi odešli 1953 do Kanady.

Po srpnu 1968 přišla nová vlna uprchlíků, mnohdy rodin s dětmi. I tentokrát množství směřovali za velkou louží, desetitisíce však zůstaly v "západní" Evropě, hlavně v SRN, Švýcarsku, Rakousku a Holandsku. Starý skaut prof. J. Kratochvíl - br. Baby, který exilovou skautskou činnost v Německu rozvíjel již po únoru 1948, zorganizoval pro tyto děti v roce 1972 letní tábor "Kostival" v Černém lese u vesnice Glatt s vodním zámekem - "hradem Kostivalem". Tábora se zúčastnilo asi 20 chlapců a děvčat z Německa a Švýcarska, většinou dětí oldskautů, kteří se z části sami zapojili do vedení tábora. Tito přes rok rozjeli propagandu mezi známými, v exilovém krajauském tisku, přes katolické misie atd. Na léto 1973 se již přihlásilo 140 dětí, takže se blízko sebe pořádal chlapecký a dívčí tábor ve dvou turnusech. Děti se tábora mohly účastnit dva či tři týdny, campingové stany a další vybavení zapůjčili rodiče, při příjezdu a registraci byly prodávány součástky skaut-

ské kroje, příručky a tábornické potřeby. Protože většina táborníků bydlela v několika velkých městech či aglomeracích, vznikla mezi vedoucími idea rozvinout v těchto místech celoroční skautskou činnost. A tak vznikly ve Švýcarsku a Německu naše první oddíly. Vznikly ale také rozpory mezi br. Babym a většinou jeho nových spolupracovníků. Byl mu vytýkán autoritativní styl vedení, nemístná nedůvěra vůči svým spolupracovníkům ("špionománie"), neuvážené nakládání s finančními prostředky a nezodpovědnost při organizaci táborů, na nichž tíhu práce nesli jiní. I z tohoto důvodu se 1974 konaly již tři tábory: "Severka" v německém Sauerlandu, "Zátoka dobré naděje" ve Švýcarsku a opět "Kostival". Posléze došlo ke konečnému rozchodu většiny skautských vedoucích s br. Babym. Ten v příštích letech pořádá ještě několik menších táborů, částečně i za účasti německých dětí. Většina tehdy aktivních činovníků však 1./2. 3. 1975 ve švýcarském Winterthuru formálně založila organizaci Český a slovenský exilový skauting v Evropě.

Jirka Schlaghamerský

8. Skaut je veselý myslí
Měli jsme v rodině také strýce Adolfa. Bůh ví, proč poskytl otec přístřeší tomuto budičkničemu, kterého s námi vázalo nějaké nejisté příbuzenství. Bylo mu padesát, byl svobodný a hlavně - borec nad bore - byl skaut.

Dočetli jsme se o sobě

V zimě v létě se holil na dvoře svlečený do půl těla. Nikdy jsem ho neviděl jinak než v kožených šortkách. Kolem krku nosil šátek, jehož koženým očkem šmudlal nahoru dolů, když si potřeboval ulevit. Vlasý nosil na ježka jako životní výčitku všem, kdo je měli delší. Měl čelní pleš. Horlivě ji odplešoval prostředkem, který měl od jednoho svého kolegy skauta. Spočívalo to v masírování plešky louhem svatého Marka. Ale můj patron mu nebyl nakloněn, a tak Adolf každý večer loužil a loužil, jeho lebka však zůstávala dál beznadějným úhořem.

Ve svém volném čase - abyste o něm věděli všechno - dával Adolf dohromady jamboree, na která jsem zásadně odmítal chodit. Pro ty, co neznají jamboree: je to takový skautský sabat, jehož tradice pochází od Baden-Powella, papeže skautingu. To vyrazíte za úsvitu s vlajkonosi a noši vůbec všeho možného a potulujete se krajinou za řevu té úžasné písně o ztraceném beduňovi. K večeru se rozbije tábor. Kolektivní latríny, táborák, buřtopéče, oranžády, hlídky, vzývání boha Akély, křtění nových skautů, kterým se dává například jíst pasta na zuby: to jsou kardinální okamžiky jamboree. Pak každý sklapne svůj švédský nůž se šesti čepkami a rozbálí spacák, který možná nějaký šprýmař vyzdobil umělým lejnem nebo pavoukem. Vypráví se poslední historka pro zasmání - a datad.

Z knihy Yanna Quefféléka *Černé kouzlo*
(přel. Tomáš Kybal)

Na pravou míru ...

Bohužel poměrně často narážím v oficiálních publikacích (časopisech a příručkách) na chyby v oblasti skautské historie.

Nyní se jedná o výbornou příručku Miloše Zapletala: *Rádce skautské družiny*. Po všech stránkách velmi dobře zpracovaná a potřebná kniha se nyní rozletí do všech oddílů a družin. Ač nerad, musím se ozvat s připomínkami ke stati *Dějiny skautingu* - základní data na straně 36:

1906 nebyla Baden-Powellem vydána první příručka *Scouting for Boys*. Ta spatřila světlo světa až v lednu 1908, po zkušenostech z tábora na ostrůvku Brownsea. Kniha vyšla nejdříve v šestičlenném vydání (jeden sešit měl 60 stran) vycházejících jednou za 14 dní. Úplné vydání pak bylo v květnu téhož roku. Během šesti měsíců bylo prodáno 5 000 výtisků a za rok byla přeložena do pěti jazyků. Od té doby byla příručka často revidována, ale v podstatě je stále

stejná. Přeložena do většiny jazyků dnes již existuje v několika miliónech výtisků.

- 1919 vzniká Svaz junáků-skautů Republiky československé. Teprve po patnácti letech se název mění na Svaz Junáků Skautů a Skautek RCS.
- 1950 skautské hnutí nebylo rozpuštěno 1. ledna 1950 (jinde se uvádí také 1. ledna 1951). Br. R. Plajner ve svém rukopisu "Jak jsem prožíval únorové dny v Junáku 1948" datuje zánik Junáka na 13. 9. 1950. Odvolává se na Ústřední list republiky československé díl II, ze dne 13. 9. 1950, č. 214. Ministerstvo tak rozhodlo po oznámení ČSM ze dne 17. 7. 1950.

Připomínky jsou podloženy vlastní knihou *Scouting for Boys* (v angličtině i v českém překladu), životopisem B. P. od Reynoldse a rukopis br. náčelníka R. Plajnera. Prosím, opravte si tyto nepřesnosti v příručce samotné. Windy

RÁDCE SKAUTSKÉ DRUŽINY

KLUBÍČKO OMYLŮ

Lidé dělají chyby, tak už to někdy bývá. Je však škoda, když se chyby opakují. Mně jde o chyby, které se dotýkají historie skautingu. Chyby dělali již naši skautští předkové, objevují se i na zažloutlých stránkách starších příruček, a bohužel jsou odtud přebírány i do těch nejnovějších. Škoda, že se tomu nevěnuje větší péče.

Pokusme se toto zašmodrchané klubíčko postupně rozmatávat. Dnes bychom začali třeba - SVASTIKOU. Mnohokrát zazněla ostrá kritika o spojitosti skautingu s nacismem, přesněji řečeno skautským významáním "Svastika" a hákovým křížem nacistů.

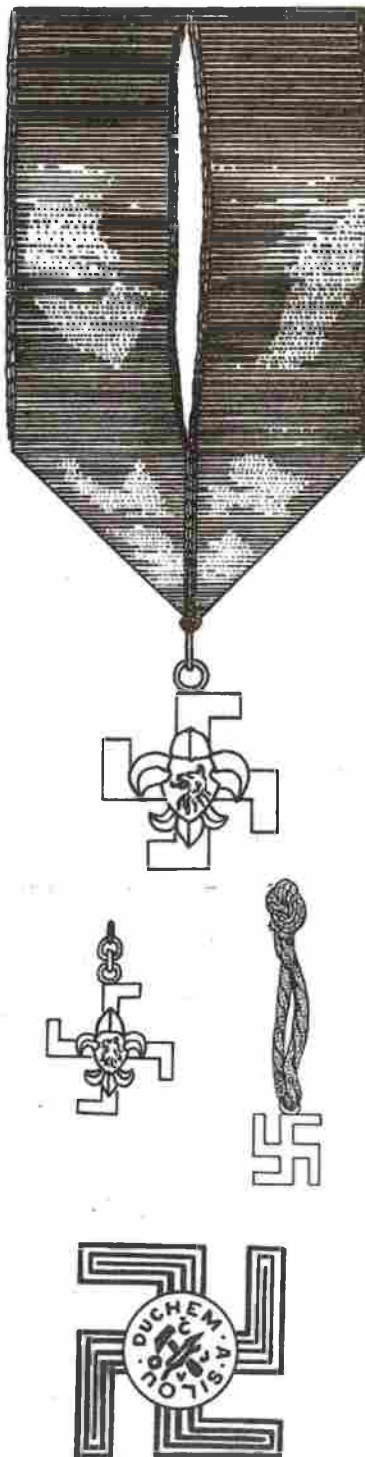
Na výstavě "80 let skautingu u nás" bylo zpočátku vystaveno několik těchto Svastik. Chýběl však u nich vysvětlující text. To byla chyba. Po několika týdnech, místo aby byl onen text přiložen, byl vyznamenaný ze skříně vyjmuta. To byla podle mne druhá, ještě větší chyba! Problém se nevyřešil, až k tomu byla právě výborná příležitost. Náčtvevníci z neskautských řad většinou nevědí nic a jsem přesvědčen, že i poměrně dost starších (natož mladších) činníků nedokáže podat správné vysvětlení. Pak nemohou odpovědět na všetečné otázky naší nejmladší generace. Ze "hakenkreuz" patří k hrůzně světové válce, vědí i dnešní děti a co pak s tím, když na některé výstavě vidí fotografie některého skautského paprčka a jeho hrudí zdobí - hákový kříž! Tady je tedy vysvětlení:

Svastika je prastaré znamení, používané mnoho staletí před Hitlerem. Na svastiku narazil archeolog Schliemann ve zříceninách Tróje a v Indii se používá od počátků buddhismu (tedy asi 500 let před Kristem) dodnes. Proto se svastice říká také indický kříž. Objevuje se jako ozdoba hliněných nádob, uren, přelisc, později i mincí a jiných předmětů. Dnes se dá o ní říci, že je ji asi 5 000 let. Rozšířila se hlavně po Asii (Indie, Čína, Tibet, Japonsko, Kavkaz, Írán) a Evropě (Itálie, Řecko, Makedonie, Turecko, Kypr, Sicílie, později i Německo, Británie, Skandinávie a i na Islandu). Tento symbol převzalo i křesťanství a nalezneme ho na významných stavbách (třeba na chrámu v bulharském Nesebaru), ale i na výšivkách a dokonce na velikonocích vájčáčkách.

O významu svastiky je několik hypotéz. Jedna říká, že jsou to čtyři svaté strany a vět-
ry z nich přicházející. Jiná považuje swastiku za pradávný symbol ohně, vzrůcený
třením dřev. Další v ní vidí nesmrtelnost
lidské duše nebo čtyři živly: oheň, vodu,
vzduch a zemi. Snad se hodí i vysvětlení
koloběhu života jako grafické znázornění
hesla: prach jsi a v prach se obrátíš, a také
- říše nerostná, říše rostlinná, říše živočišná
a člověk.

Proč si však vybral Hitler skobový kříž po uchopení moci v Německu? Jako rasista chtěl symbol "čisté rasy" a považoval za něj právě svastiku, protože nebyla nalezena v Egyptě, Sýrii, Mezopotámii a "černé" Africe. Svastiku rozšiřovali ve starověku vyhradně národy indoevropské. Asi nevěděl nebo přehlédl, že svastika byla nalezena i u severoamerických Indiánů.

Konečně se dostáváme ke skautským vyznamenáním v podobě svasťky. Těsně po vzniku Svazu junáků-skautů RČS v roce 1919 byla jako jedno z prvních vyznamenání (vedle Stříbrného vlka a čestného odznaku „Za čin junácký“) zavedena stříbrná svasťka náčelníctva (obr. 1). Podle anglického vzoru, v době, kdy Hitler byl ničím a nikdo netušil, co tento kříž přinese po dvacet letů. Stříbrná

svastika náčelnictva byla ve tvaru lomeného kříže (27 až 28 mm), v jehož středu byla umístěna česká skautská lilie. Byla zavěšena na široké zelené stuze a nosila se na levé kapse krojové košile nebo kabátu. Vyznamenání uděloval náčelník A. B. Svojsík s vědomím náčelnictva jako projev díky za práci ve prospěch skautingu.

Prvním vyznamenaným byl 9. 5. 1920 náš první prezident T. G. Masaryk. Při příležitosti prvního udělení se o svastice píše jako o odznaku díky. V roce 1925 bylo vyznamenání rozšířeno o bronzový a zlatý stupeň. Po dobu platnosti tohoto vyznamenání bylo uděleno 130 bronzových, 121 stříbrných a jedno zlaté (Bronislav Herbenové k jejím sedmdesátinám). Ražebně existují tři varianty těchto svastik, liší se nepatrně velikostí, způsobem zavěšení a přepínáním lilie na kříž.

Pokud narazíte na Svastiku Národního národa na stuze v národních barvách, pak jde o tzv. Svastiku Moravsko-Slezskou. Byla zavedena v roce 1928, kdy se slavilo desetiletí moravského a slezského skautingu a udělovala se pouze při moravském sjezdu.

Vedle této Svastiky Náčelnictva existovala ještě Svastika dlíků (dbr. 2). Byla menší (20 mm) a neměla stuhu, zavesovala se pouze očkem na špendlík. Tuto svastiku udělovaly nižší složky Svazu (po doporučení okresního či župního zpravodaje a za souhlasu Náčelnictva). Dnes máme doloženo jen 12 osob, které v letech 1922 - 28 tuto svastiku obdržely.

K těmto svastikám můžeme zařadit i oddílovou Svastiku Díků (obr. 3), kterou uděloval 16. oddíl Praha. Byl to malý hákový kříž (11 mm) bez lilie, zavěšený na zelené šňůrce.

Na pokyn ministerstva vnitra ČSR bylo v pro-
sinci 1932 na Hlavním staně Svazu toto vyz-
namenání (právé pro převzeli svastiky na
německou vlajku) zrušeno!!! Na Hlavním staně
Svazu o rok později je usneseno zavedení
nového odznaku díky. Tím se stal čestný
odznak Skautská láska udělováný k 28. říjnu.
Hlavním motivem je zvěrokruh a uprostřed
lilie se srdcem. Poprvé byl použit roku 1934.
Za pokračovatele vyznamenání Svastiky lze
považovat i Medaili díky, která byla zavedena
v roce 1968. Hlavním motivem je junácký
symbol práce - zatáta sekera a nápis Slou-
žím

Svojskú Svaz junáků-skautů RČS však nebyl jedinou skautskou organizací u nás, která použila svastiku jako odznak díky. V období první republiky byla druhou nejpočetnější organizací Čs. Obec Junáků Voinosti. Ta používala pro dekorování svých zasloužilých členů Junácký řád díky (obr. 4), který měl dva stupně - bronzový a stříbrný. Do roku 1932 ho tvořila Svastika (lomená obráceným směrem než Svazová) a na střed byl umístěn odznak politické strany národné socialistické (kládivo a pero) doplněný heslem "Duchem a silou" a zkratkou organizace ČOJV. Po roce 1933 se název řádu nezměnil, zato jeho podoba. Místo hákového kříže je to znak woodcraftu (kruh s rohy) s vlčí hlavou a písmeny JH uvnitř, zavedený na páse a heslem "Duchem a silou".

Tolik tedy o skautských svastikách. Závěrečné resumé - skauti zavedli toto vyznačování řadu let před zneužitím svastiky nacisty a po nástupu Hitlera k moci v Německu od něho ustoupili.

Podle časopisů Skaut-Junák, Vůdce, Plamen, Zpravodaj skautských odznaků a Sborníků skupiny Archscout zpracoval

*Windy
Kresby Bikin*

skautský zpěvník

Světlušky zpívají

K oslavě svátku sv. Jiří jsme si vybraly lidovou píseň z repertoáru souboru Chorea Bohemica pro její melodickou jednoduchost a krásu. Text jsme ale trochu zkrátily a učily jsme se ho po částech. Sestřičkám se píseň velice líbila, za doprovodu rolníček a kytary působí opravdu mile.

Ida

Legenda o svatém Jiří

1. Mělté svatý Juří koníčka vraného, vyjel si on na něm (:do pole šířého:), hopsa.
2. A přijel on na něm k jednomu jezeru, uviděl tam klečet (:císařovu dceru:) Majdalénu.
3. Ach jak přenešťastná nemám smutná býti, když se mám té sani (:smrti zasnúbiti:) och, och, och.
5. Už ten svatý Juří na koníčku jede, a ta zlá sanutí (:už z jezera leze:) ó, ó, ó!
6. A ten svatý Juří vytáhnul kopiju, prohnal jí té sani (:až na druhou stranu:) pích, pích, pích.
11. A ten svatý Juří zapláhnul koníčka, vyvez pekelného (:draka ven z městečka:) do smetlí.
12. Děkujem ti, Juří, za tvoji úsluhu, že jsi nám ochránil (:naši milou dceru:) Majdalénu:

Z domi sů

Milá redakce,
hluboce se kořím před autorkami návrhu desetibodové koncepce výchovy skautek. Předpokládám, že na sněmu tato nová linie bude vyhlášena a že se budou podle ní okamžitě tisknout nové stezky. Než však začneme v oddílech nový program plnit, měly by všechny vedoucí oddílů podstoupit vigílie a ujasnit si, zda jsou ochotny této koncepci sloužit. Hlavně ty, které neprošly v dětství skautskou výchovou. Měly by se zamyslet, zda opravdu věří našim ideám a dodržují všechny body zákona. V případě, že složený slib považují za formalitu a naši "Velkou hru" se všemi zákony za snůšku prázdných frází - měly by odstoupit. Neboť nejsou schopné vést svěřené děti k cílům, kterým nevěří. Mají možnost být činné v Tábornické unii nebo v podobné organizaci, kde nejsou dána přesná pravidla.

Píši pod dojmy z některých diskusních příspěvků ze sněmu ORJ Praha-východ.

Marie Křivánková
středisko "Lipa" Říčany

Institut dětí a mládeže
ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
otevřel

**INFORMAČNÍ STŘEDISKO
PRO NEZAMĚSTNANOU MLÁDEŽ
nám. Míru 20, Praha 2**

Návštěvní dny: ÚT 10.00 - 12.00 a 14.00 - 15.00, ČT 10.00 - 12.00 a 14.00 - 15.00

Poskytujeme poradenské a informační služby v oblasti:
**rekvalifikací • volných míst
školství • volného času • brigád • kontaktů s institucemi a organizacemi**

Kontaktní adresa:
IDM, 120 28 Praha 2, Havlíčkovy sady 58, tel: 73 60 51-4
Oddělení programu a propagace

Skauting - měsíčník pro skautskou výchovu. Vydává Český a Slovenský skauting v Junácké edici. Do tisku připravila Dagmar Holmanová, pověřená vedením redakce. Grafická úprava Václav Ševčík. Adresa redakce: Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1. Cena jednoho výtisku 6 Kčs. Předplatné na rok 60 Kčs, na půl roku 30 Kčs. Tiskne Perfekt Praha. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie nevracíme. Uzávěrka tohoto čísla byla 3. 3. 1992.

Ilustrace Pierra Jouberta otisknuty s laskavým svolením pana Klause Hinkela, Deutscher Spurbuchverlag Baunach

